

ХРИСТИАНСКИ ВѢСТЪ

МѢСЕЧНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ

ГОД. XVII.

ФЕВРУАРИ, 1908 Г.

БРОЙ 2.

Двѣстогодишнината на ЧАРЛЗЪ УЕСЛИ

На 18 миналий декември се изпълни двѣстогодишнината отъ рождението на Чарлзъ Уесли, великия поетъ и химнистъ на методитската църква.

Чарлзъ Уесли билъ осемнадесетото дѣте на Самуила и Сузана Уесли. Той е билъ немалко засѣненъ отъ по-широката слава на по-добрихъ извѣстния си братъ, Джонъ Уесли; но сѣ пакъ той е билъ на първитѣ редове на ранното уеслианско движение въ Англия. Въпреки недоброто финансово положение на бащи си Чарлзъ Уесли сполучилъ да добие първата си степенъ въ Оксфордския университетъ. Той и другаритѣ му въ рѣчения университетъ били нарѣчени за присмѣхъ „методисти“ и по-послѣ „Светиятъ Клубъ“ прѣди да се присѣдини при тѣхъ братъ му Джонъ. При завръщанieto си отъ нещастния походъ въ Джорджия (Америка), слѣдъ като се запозналъ съ благочестивитѣ моравци, той първъ изпиталъ блажената опитност на експериментално спасение. Цѣли осемнадесетъ години той е правелъ проповѣднически обикодки изъ Великобритания и се оттеглялъ на почивка въ Лондонъ за да поправи разстроеното си здравие. Той

проповѣдвалъ на открити мѣста — често на събрания отъ десетъ хиляди души. И той страдалъ отъ насилствени постѣпки на тълпитѣ. Неговото проповѣждане било умилително и мощно за убѣждаване на грѣшници. Неговата проповѣдъ отъ текста: „Стани ти, който спишъ и възкрѣсни отъ мъртвитѣ и ще те освети Христосъ“, вжтрѣ въ седемъ години манала прѣзъ седемъ издания, и още се търси. Той рано се научилъ да импровизира и неговитѣ проповѣди, особено прѣзъ послѣднитѣ му години, не сж били добрихъ проучени. Той е ималъ всякъта чувствителность, шъргаина и ецентричностъ съвмѣстими съ поетиченъ темпераментъ. Сыружескиятъ му животъ, въ честитѣ контрасти съ братова му, е билъ идеаленъ. Неговата вдовица казва, че най-голѣмото му прѣвъзходство състояло въ смирение — като избѣгвалъ голѣмство и не приемалъ хвалби. Двама отъ синоветѣ му — Чарлзъ и Самуилъ и единъ внукъ Самуилъ Севастиянъ станали отлични органисти и композитори. Неговътъ домъ въ Лондонъ станалъ центъръ на изтънченъ и влиятеленъ музикаленъ кружокъ.

Чарлзъ не е притежавалъ организа-
торския и административния гений на по-
възрастния си братъ. Ала въ Лондонъ,
прѣвъ последнитѣ години на живота си,
той упражнявалъ, въ отсъствието на бра-
та си Джонъ, единъ видъ бащински над-
зоръ надъ методисткитѣ църкви въ този
градъ. Той проповѣдвалъ и отслужвалъ
Господнята вечеря, до когато му допу-
щали силитѣ. Той се придържалъ о редъ-
тъ и традициитѣ на англиканската цър-
ква и далъ наставление погребението му
да се води отъ пастора на неговата енория
и да бѣде погребенъ въ църквата Мери-
либонъ. Ала нищо не можало да попречи
на приятелството съ брата му Джонъ. Въ
самия моментъ на братовата си смъртъ,
Джонъ, който отсъствувалъ отъ Лондонъ
пѣялъ съ своето черковно събрание въз-
вишената свещена пѣсенъ на брата си:

„Да се присѣдинимъ съ приятелитѣ си горѣ
(«Come, let us join our friends above»)

По-послѣ на друга служба, когато
Джонъ дошелъ на тѣзи редове:

„My company before is gone
And I am left alone with Thee“

(„Дружината ми е изминала

И азъ съмъ останалъ самъ съ Тебе)“

Той не можалъ да продължава, но
сѣдналъ, покрилъ си лицето съ ржцѣтъ
и плакалъ.

Ала не като проповѣдникъ, но като
химнистъ, писателъ на свещени пѣсни, ще
се помни Чарлзъ Уе’сли. Ако Лутеровитѣ
пѣсни сж били полубитки, то невъзможно
е да си обеснимъ успѣха, що е ималъ
методизмътъ безъ да вземемъ прѣдъ видъ, че
свещенитѣ пѣсни на Чарлзъ сж допълва-
ли проповѣдта на брата му Джонъ. Всѣки
отъ тѣзи двама велики братия се е нуж-
даелъ отъ другияго. Веселенското движе-
ние родило нѣколко други химнисти —
Сийжевъ, Оливерсъ, Бейквелъ, Сеникъ,
Топледи, Берияджъ, Кауперъ и др.

Ала измежду тѣхъ палмата несъм-
нено принадлежи на Чарлзъ Уе’сли. Той
обнародвалъ около 4000 свещени пѣсни
и оставилъ около 2000 въ ржкописъ —
чудесна литературна дѣйностъ. Дѣто има
толкозъ много написано, сравнително малъ

ка частъ само може да прѣживѣе. Послед-
ното издание на Методисткитѣ „Свещени
Пѣсни“ (Methodist Hymnal) съдържа 130
отъ свещенитѣ пѣсни на Чарлзъ Уе’сли.
Немалко отъ неговитѣ пѣсни сж били мно-
го дидактични — единъ видъ римувани
доктринални изложения. Единъ критикъ
казва: „Неговитѣ свещени пѣсни не сж
всѣкога симетрично устроени, нито добръ
уравновѣсени и завършени. Ала той вла-
дѣе велика истина, дълбина и разнообра-
зие въ чувствата. Дикцията му е маже-
ствена и всѣкога рѣзка; никога цвѣтиста,
ако и по нѣкога страстна и несвободна
отъ прѣувеличение, често жива и картинна“.

Чарлзъ Уе’сли сподѣля съ Уатса честь-
та да е най-великиятъ, най-любимиятъ
химнистъ, писателъ на свещени пѣсни, на
християнската църква. Единъ авторъ ги
тѣй сравнява: „На Уатса прави такова
дълбоко впечатление Божието величество,
че той като че ли избѣгва фамилиарностъ
въ изразитѣ си за божествено общение.
Уе’сли показва по-голъмо благоговение,
Чарлзъ Уе’сли е по-любезенъ. Уатсъ е
по-силенъ. Чарлзъ Уе’сли по-сладкъ. Уатсъ
апелира на ума; Чарлзъ Уе’сли завлада-
ва сърдцето“.

Има извѣстни правила, по които мо-
жемъ да разгледаме свещени пѣсни. Све-
шенитѣ пѣсни трѣба да сж съгласни съ
Свещеното Писание, благоговейни и
пропити съ молитвенъ духъ, съгласни съ
общеприетитѣ християнски учения, стег-
нати въ мисль и изразъ, и да притѣжа-
ва литературно прѣвъзходство, литургиче-
ско приспособение, лирическа мощъ и ду-
ховна дѣйствителностъ. Разгледанъ по тѣ-
зи критерии Чарлзъ Уе’сли стои много
високо. Единъ критикъ, базирайки своя
възгледъ на събранитѣ въ повече отъ пет-
десетъ английски сборници свещени пѣс-
ни, заявява, че има десетъ свещени пѣс-
ни, които сж се загнездили въ сърцата и
умовѣтъ на всемирното християнско об-
щество. Тритѣ свещени пѣсни на Чарлзъ
Уе’сли: „О Спасителю Христе“, „Чуйте,
ангели вѣстителѣ пѣятъ“ и Ето, иде съ об-
лацитѣ“

Ала има десетки други свещени пѣсни- шо едва ли сж по-долни отъ горнитѣ. Джонъ, братътъ на Чарлзъ Уёсли, слѣдъ смъртта на послѣдния особно похвалилъ пѣсенята: „Борящиятъ се Яковъ („Westeling Jacob“) *)).

Ала безнадеждна работа е дори да се упоменатъ само *шедъворитѣ* на Чарлзъ Уёсли. Тѣ сж били употребени отъ Бога за трогването душитѣ на милиони и за привеждането имъ при подножието на кръста и въ най-богата опитностъ на християнска благодатъ, и днесъ повече отъ прецѣзнитѣ догматични изрази въ символи на вѣрата, тѣ сж избраната форма за изказване упование на Бога и вѣра въ Христа на голѣмо и всеувеличаващо се множество вѣрващи по всякия свѣтъ, и безопасно може да се предскаже, че и прѣдъ идещитѣ столѣтия нови родове ще хвалятъ и славятъ Господа съ благороднитѣ свѣщени пѣсни на Чарлзъ Уёсли. (Изъ Western Christian Advocate).

Даваме тукъ една отъ спешенитѣ пѣсни на Чарлзъ Уёсли въ прѣводъ на български; тя е 263 на „Свещенитѣ пѣсни“.

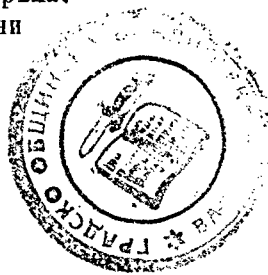
Любовъ Божия прѣвъзходна,
Чудо си на ангели
Радостъ на нобето, тука

Да ни търсашъ слѣзла си.
Направи у насъ жилище:
Ти чрѣзъ честната Си кръвъ
Насъ изкупи, О, Иисусе;
Ти безкрайна си любовь.

Дай Духътъ на любовствата Си
На смутенитѣ сърца;
Дай ни да наслѣдимъ всица
Ний почивката Твоя.
Общаната почивка
Дай — почивка отъ грѣха:
О Христе, ръководи ни
У небесния Си пѣтъ.

Ти на вѣрата началникъ
Ти и съвършителъ си;
Нашата прѣслаба вѣра
Съвършенна направи.
Като видѣмъ слава Божия,
Дай ни да се промѣнимъ
Чрѣзъ Духа отъ слава въ слава;
Дай да се прѣобразимъ.

Тѣй, о Спасе, приготи ни
За небесния покой
И най-сетнѣ приими ни
Като гости въ домътъ Твой.
Новото Твое създание
Съвършено направи:
Тамъ прѣдъ Тебе ще положимъ
Радостно вѣнцитѣ си.

*) До колкото можатме да издиримъ въ българския сборникъ „Свещени пѣсни“ има около 20 пѣсни прѣведени отъ свещенитѣ пѣсни на Чарлзъ Уёсли. Тѣ сж слѣднитѣ:

17. „Прибѣгаме Твои овци (Jesus, great shepherd of the sheep)
53. Туй тѣло нека ослабѣе (And let this feeble body fail)
71. О Спасителю Христе (Jesus, lover of my soul)
109. Стани душе моя (Arise, my soul, arise)
111. Елате вѣрно да рѣшимъ (Come let us anew)
112. Царю нашъ всемогущий (Come, Thou Almighty King)
214. Шо слѣзва ангелъ отъ небе (Our lord in risen from the dead)
219. Славата Ти, О, Христе (Christ, whose glory fills the skies)
237. О, какъ да пѣя силата (Oh for a thousand tongues to sing)
238. Шо сж тѣзи глѣскави (Who are these in bright array)
263. Любовь Божия прѣвъзходна (Love divine all love excelling)
312. Тукъ имамъ работа една (A charge to keep I have)
327. Азъ работа имамъ една
407. Твоята слава, О Христе (Christ whose glory fills thy skies)
467. Авва, Отче, слушай ме (Abba, Father, hear thy child)
473. Дано да може туй сърце (Oh for a heart to praise my God)
505. Иисусъ, Ходатаята, е живъ (I know that my Redeemer lives)
559. Дълбини на милостъта (Depth of mercy can these be)
614. Ти свѣтило на онѣзи (Light of those whose weary dwelling)
616. Ожиданий Иисусе (Come, Thou long expected Jesus)

Д-ръ Т. Л. Флэдъ.

ВСЕОБЕМЛИВА ИДЕЯ ЗА ЦЪРКВАТА.

Църковното здание би трѣбало да е центъръ на най-великото влияние и сила за добро въ обществото, не само за туй че мъже и жени сж били вдѣхновени да правятъ жъртви и да водятъ борби за доизкарване на зданието, но и за туй, че църквата внушава, какво тукъ се разискватъ най- възвишенитѣ теми, що могатъ да занимаватъ човѣшкия умъ. Въпроси за безсмъртието, за най-добрия типъ животъ между човѣци на земята, за по-висока цивилизация за народитѣ и всички други въпроси, що се отнасятъ до благоденствието на човѣцитѣ като индивиди и общества. Тамъ се тълкуватъ и обясняватъ отъ велики мислители — мъже вдѣхновени да правятъ изслѣдвания и тогазъ да изказватъ това, що сж научили — въпроси касаещи се до вѣчната сждба на човѣка. При това, въ църква хиледи слушатъ тѣзи обяснения на основнитѣ истини за този свѣтъ и за идещия. Ала има и други причини, дѣто църквата е знаменателно здание. Тя стои отдѣлена отъ дѣлови домове, тържища, здания издигнати за свѣтско образование, фабрики, сждебни палати, и голѣми палати, въ които живѣятъ мъже и жени. Съ една дума, ничие здание издигнато отъ човѣка има такава важность, каквато има домътъ Господень.

Въ историята черквата сочи на редица здания, що сж били употребявани прѣзъ всички вѣкове за тъкмо такива цѣли, като тѣзи въ днешно врѣме. Скинията въ старо врѣме е била шатъръ, или павильонъ — приврѣмenna сграда за богослужение. Нея ималъ на ума си Петръ на гората на прѣображението, когато казалъ: „Да направимъ тукъ три шатра — единъ за тебе, единъ за Моисея и единъ

за Илня.“ Тѣ считали човѣшкото тѣло скиния за душата; тѣй сж гледали и на своята скиния за богослужение, когато се събирали за религиозни служби. Следъ туй дойде храмътъ, посветенъ Богу и свързанъ съ велика богослужебна система. Сьборната църква, голѣма или малка, въ която има епископски тронъ, е църковенъ енорийски центъръ и принадлежи на извѣстна църковна система въ почти всички части на свѣта. Църквата има значение и за това че сочи на непосредственото и далечно бъдаще, на нерожотворения Божи храмъ на небеса, на жилищата, що се приготвяватъ за Божиитѣ люде въ невидимия свѣтъ.

Въ по-прѣкъ практически смисълъ църковното здание между насъ означава красота и употреба. Между това то всѣкога е означавало полезность. За всички черковници църквата всѣкога е имала сжщото значение днесъ, каквото синагогата е имала за евреитѣ, отъ който день е била установена. За евреитѣ синагогата е била първо, мѣсто за богослужение, и второ, събранието на богомолци. За насъ черквата означава първо, зданието, основата на постройката, цѣлото здание съ всичкитѣ му пригоди за религиозна служба; второ, богомолцитѣ, които сж организирани религиозни вѣрващи, които поддържатъ съ вѣра извѣстни основни истини на Свещеното Писание.

Общенародната идея за църковно здание е, че то трѣба да хармонира съ демократическитѣ обичаи на народа, т. е. че е мѣсто, дѣто всички биватъ канени и радушно приети да участвуватъ въ религиозно богослужение. Но такова здание съ архитектурната си хубость и елегантната си мобилировка, ведно съ ам-

вона си, е единъ видъ скеля, на която стъпватъ Божиятъ работници да извършатъ работата си по разпространението на истинитъ, що ръководятъ хората въ пътя на живота. Такова здание е полезно и дава голѣмо прѣдимство на хората, за които е направено.

Проповѣдваната въ църква истина служи за подигането или падането на много души. Помнимъ ли, какъ езикътъ е единъ отъ най-великитъ Божии дѣйци за спасение на човѣцитъ? Езикътъ, що употребяваме за прѣдаване мислитъ си за тълкуване на Неговото слово, за прѣдставяне нашитъ възгледи за Него като Богъ, и за изказване длъжноститъ на човѣка къмъ Бога и къмъ своитъ ближни; езикътъ на проповѣди и свещени пѣсни, на християнско свидѣтелство и молитва, както изобщо се употребява отъ богомолци въ Божия домъ. По Божие оупрѣдѣление езикътъ е станълъ каналътъ за прѣдаване най-великитъ истини, що могатъ да занимаватъ мисълта и сърцето на човѣка.

Думитъ сж необходими за съобщение знакове, както въ телеграфнитъ бѣлѣзи една телеграма, кабелограма или единъ лозунгъ. Какво богатство отъ значение може да прѣдаде единъ човѣшки умъ на други съ добръ избрани думи, съ богата мисълъ, и колко знаменателна може по нѣкога да бѣде една дума—както въ армията на Съединенитъ Щати въ военно врѣме думата *Антитамъ* пушала лоялни мъже да влизатъ и излизатъ изъ редоветъ на федералната армия. Понѣкога, ако се употребява отъ невѣренъ на отечеството си човѣкъ, това би го правило да измѣни на националното знаме. Ала това сѣ е било дума и е имало голѣмо значение.

Колко спомагателна бива една символична дума къмъ тогоязъ, който се нуждае отъ избавление. Въ брачната церемония прѣдъ олтаря думата „Обѣщавамъ се“, проста дума, не писменъ контрактъ, но устно признание на единъ мъжъ и една жена, което може да трае

половинъ столѣтие и повече. Нѣкой мъже, които сж направили голѣмо впечатление на свѣта, сж употребявали малко думи. Войницитъ въ французката армия наричали Наполеона „човѣкъ съ една дума и съ единъ ударъ“. Генералъ Грантъ казалъ: „Да имаме миръ.“ Исусъ Христосъ писалъ твърдѣ малко и това било на пѣськъ. Говоренитъ Му думи сж били знаменателни знакове въ Неговото поприще. Сравненъ съ Мартинъ Лутеръ и Джонъ Уесли и други нѣкои религиозни писатели Исусъ Христосъ е оставилъ сравително малко прѣдложения за наставление и помощъ на човѣчеството.

Езикътъ е *агрегатъ* отъ думи. Библията е агрегатъ отъ Божии думи. Много думи въ този сборъ рѣдко се употребяватъ, други иматъ твърдѣ малко значение. Въ всѣки езикъ има думи, които прѣдаватъ по-голѣмо значение отъ други. Въ Ветхия Заветъ Богъ казалъ: „Ще ви възвѣстия думитъ Си“ Петръ казалъ на Христа въ единъ случай, когато билъ почти въ отчаяние: „При кого да отидемъ Ти имашъ думитъ на животъ вѣченъ“. Това показва, че не всѣкога за сбора на Божиятъ думи, за агрегата, трѣба много да мислимъ, що ние наричаме Ветхи и Нови Заветъ, но има способни думи, що Богъ е далъ на човѣцитъ, които иматъ тежестъ въ значението си, и които когато се разбератъ, помагатъ му да разбере значението на агрегата на Неговитъ думи. Езикътъ на единъ човѣкъ е майчиниятъ му езикъ, що е слушалъ, училъ и употребявалъ въ дѣтнство. Има хиляди езици, що се употребяватъ отъ човѣшкия родъ. Всѣкога е било истина за простолюднето, и когато Богъ казалъ: „Ще ви възвѣстия думитъ Си, Той сжщо имъ казалъ, по какъвъ начинъ щѣло да стане това: „Ще излѣя Духа Си врѣхъ васъ“, ала Той прави това съ туй условие, да се обърнатъ човѣцитъ отъ Неговото обличение.

Езикътъ се употребява, първо за прѣдаване нашитъ мисли и идеи единъ на други. Тукъ той е приспособение на

човѣшкия умъ на вокалнитѣ органи. Философията на туй единение между душата и материята, тъй че да може душата да контролира вокалнитѣ органи при изказване мислитѣ и видѣтѣ си, никога не се е обяснила отъ научни мъже, нито е вѣроятно че ще намѣрятъ обяснение за това. За тази цѣль, езикътъ се употребява съ колкото се може по-голяма леснина и бързина, тъй че да имаме сила да изказваме съ човѣшкия гласъ прѣдставитѣ на душата, резонитѣ, които влияятъ на сжждението и изказватъ изъ душевния свѣтъ въ разговоръ, що става тамъ. Езикътъ още се употребява и за прѣдаване единъ на други познанието за хората и нѣщата. Ние говоримъ за душата на други, за тѣхното битие, за отноше-

нието имъ къмъ свѣта. Говоримъ за нѣщата около насъ, за материалния свѣтъ, въ който живѣемъ. Езикътъ става съединителната връзка между човѣкъ и човѣкъ, както и между Бога и човѣка; той е божествена дарба опрѣдѣлена отъ Бога да се употребява отъ човѣци. Глухонѣмитѣ сж илустрация, по антитеза, за това, що притежаваме, и въ по-широкъ смисълъ има иѣкои мъртви езици, както етрускиятъ и египетскиятъ, изчезнали за винаги, ала нови езици сж се появили, и на нашия езикъ днесъ се дава почетната мисия да прѣдаде Божиитѣ идеи за бждащата участъ на човѣка по псичкитѣ части на свѣта.

(Слѣдва)

Д-ръ А. Бжцъ.

СВЕЩЕНОПРОПОВѢДНИКЪТЪ НА НОВИЯ ВѢКЪ.

Новиятъ вѣкъ е настаналъ. Той пълни въздуха. Той е енергична сила въ живота на милиони. Ние се питаме, какъвъ ще бжде той, какви промѣни и видоизмѣнения ще докара. Сегашния вѣкъ е билъ чудесенъ по своя прогресъ, специално въ областта на науката и въ поощряване удобствата на живота. Ако възкрѣснешешъ великъ мъжъ, умрѣлъ прѣди сто години, той би се смаялъ. Той би си прѣдставилъ, че влазя въ другъ свѣтъ. Той би призналъ истината на Свещеното Писание „Ветхото е прѣминало, ето всичко е ново“. Хора сж се старали да си прѣдставятъ идещия вѣкъ въ социалния му животъ, въ подобренията му въ науката, въ изкуството и художеството, ала какво ще бжде въ сжщность не може да се знае, додѣто не дойде. Ние, които сме проповѣдници можемъ да се запитае, какви характеристики ще отбѣлѣзватъ проповѣдника на новия вѣкъ. Репродукция ли ще бжде той или развитие на проповѣдника

отъ миналитѣ вѣкове? Ако бихъ се осмѣлилъ да направя внушение, казалъ бихъ че типътъ ще си остане, а видътъ ще различава всѣкога. Нѣма да има насилствена нѣкаква си промѣна по сжщность форма или методъ. Проповѣдникътъ, разбира се, ще бжде богочестивъ мъжъ. Той ще се обновява по Божия образъ и съвършенно посветенъ на службата на Учителя. Като Павла, той не ще знае между човѣци „нищо оруго свѣнъ Христа и Него разпятъ.“

1. Проповѣдникътъ на новия вѣкъ ще бжде призванъ отъ Бога за дѣлото на служителството мъжъ. Не вѣрвамъ, че църквата ще склони да признае проповѣдника прости като членъ на една отъ ученитѣ професии. Наистина и той си има професия, както лѣкарьтъ и адвокатътъ, ала той трѣба да е човѣкъ, който вѣрва, че неговата мисия е специална, отъ която по собствената си съвѣсть той не може и не трѣбва да избѣгне. Тѣй че можемъ

каза, какво проповѣдникътъ на новия вѣкъ ще бѣде приемникъ на ранното свещенослужителство, което е било отъ Бога призвано свещенослужителство.

2. Проповѣдникътъ за новия вѣкъ ще бѣде мжжъ съ отличителна личностъ. Проповѣдниците нѣма да си приличатъ въ начинатъ на мислене или въ начина на проповѣждане. Въ това тѣ ще приличатъ на типичнитѣ ученици на ранната църква: Матей, дѣловития мжжъ, Марка дѣятелния мжжъ, Лука, художника, учения мжжъ и историка, възпитанъ за дѣкаръ, Иоана, мжжъ съ сърце и любовъ и съ философия; сжщо и Петра, буйния, и Павла, миссионера. Нито трѣба да забравимъ да споменемъ и Якова, етичния учител, Аполоса оратора. Тѣзи показватъ измѣнливостта и характера на служителитѣ, които Христосъ призовавъ. Въ това разнообразие ще има сжщо и репродукция на раннитѣ методистки служители, Джонъ Уесли, организатора, Адамъ Кларкъ, учения мжжъ, Джонъ Флечеръ, светия. Въ по-сетѣшни години, ако се обърнемъ къмъ проповѣдниците на другата страна на океана, пакъ имаме репродукция на раннитѣ типове — на Пхншонъ, оратора, Спхрджонъ, благовѣстителя, Лидонъ, учения мжжъ и оратора. Тѣзи разни типове обикновено се илустриратъ въ нашитѣ свещенослужители на всѣкъдѣ изъ Америка.

3. Проповѣдникътъ на новия вѣкъ трѣба да е добръ запознатъ съ библията. Това, разбира се, подразбира прѣдварителна подготовка за тѣзи библейски студии. Обредитѣ при ржкополагането изискватъ между друго кандидатътъ да притежава и потрѣбното учение. Когато епископътъ ржкополага презвитери на годишни конференции, той пита всѣки кандидатъ, готовъ ли е да отблъсва всички криви и странни учения противни на Божието слово, и кандидатътъ отговаря: готовъ съмъ. Колко се включаватъ въ въпроса и въ общанието? Противнитѣ на Божието слово учения сж критични, дълбоки и обширни. Тѣ се свързватъ съ ориенталскитѣ езици, съ науката и фило-

софията. Ала въ свещенослужителството всегда сж се намирали най-високоучени хора на свѣта. Историята на църквата е до голѣмъ размѣръ история на учени мжже. Да ги изкажемъ всички би било невъзможно, защото раннитѣ учени мжже сж били почти изключително свещенослужители. Учението е необходимо и за проповѣдника и реформатора. Човѣкъ не може изкара цървата глава на книгата Битие, безъ да се сблъсне съ великитѣ научни проблеми на вѣка. Той не може да чече Петокнижието безъ да срѣшне въпроси, които ще поставятъ на изпитъ познанието за ориенталнитѣ езици и на послѣдната критика. Великитѣ реформатори сж били всички учени мжже — Лутеръ и Меланхтонъ въ Германия, Калвинъ въ Франция, Джонъ Ноксъ въ Шотландия, Джонъ Уесли въ Англия — всички сж били на чело на ученитѣ мжже въ свое врѣме. Църквата всѣкога е признавала осветено учение като едно отъ най-силнитѣ оржжия за защищаване и разпространение на истината. Който иска да успѣе въ Библейско учение трѣба да почне съ нормалния пропесъ на учене. Проблемитѣ на библейската наука отсѣхватъ само на оногова, който е подготвенъ да ги разисква. За това и новиятъ вѣкъ ще настоява повече и повече, штоо свещенослужителитѣ да прѣкарватъ редовнитѣ курсови науки — общи и специални — установени въ историята на църквата, именно въ срѣдни, висши и богословски училища. *) Всѣко едно отъ тѣзи заведения има жизнени отношения къмъ другитѣ.

Не трѣба да се забравя, че въ всеобгръщаващата работа на църквата, техническото учение често трѣба да заема второстепенно мѣсто и човѣкъ съ прѣд-

*) Въ Съединенитѣ Щати на Америка академитѣ, дѣто се добива срѣдно образование, сж единъ видъ прогимназии, нѣкои отъ коллегитѣ стоятъ по-голъ отъ нашитѣ гимназии, а по-долу отъ западноевропейскитѣ университети а богословскитѣ училища сж като духовнитѣ академии въ Русия. (Б. Р.)

видливостъ и сила често се оказва по-добъръ за практическа работа отъ учения човѣкъ.

Въ една симпозиа въ Мишиганския университетъ върху „стойността на класическия курсъ като подготовка за изучаване на правото“, единъ отличенъ юристъ казалъ: „това разискване не е назначено да прѣдвижда за изключителни гени, за Авраамъ Линконовци или Джонъ Джонсоновци, които се подигатъ съ какво да е образование или и безъ образование нѣки съ самообразование.“

Тѣй е и въ евангелското служителство. Всѣки вѣкъ има свои хора, чийто рѣдки дарби и благодати, безъ обикновенитѣ процеси на образованието, издигатъ ги надъ мжжетѣ отъ тѣхно врѣме.

Такива мжже се явяватъ прѣзъ всички вѣкове въ църковната история и заслужаватъ споменуване и специална честъ.

4. Проповѣдникътъ за новия вѣкъ трѣба да е човѣкъ на свое врѣме. Пророцитѣ и апостолитѣ сж били запознати съ вѣка, въ който сж живѣли. За да стори това проповѣдникътъ, трѣба да знае миналото както и сегашното. Той трѣба да разбира проблемитѣ на модерната цивилизация. Да ли за по-добъръ или по-злъ нашата цивилизация е сега тѣй сложна, че великитѣ движения на нашия вѣкъ могатъ да се разбератъ само отъ овѣзи, които сж ги направили нрѣдметъ на дълбоко проучване. Проповѣдникътъ за новия вѣкъ ще се справя съ великитѣ проблеми на врѣмето. Думитѣ, що сега се често употребяватъ сж „маса“ и „класи“. Нѣба нужда да разгледаме сега тѣзи думи. Тѣ сж тѣй обширни и дълбоки, че разклащатъ самитѣ основи на обществото, и много здравомислящи хора се питатъ, какъвъ ще бжде резултатътъ на великата социална революция, що сега се подготвя. Той ще се справя съ етични проблеми въ нови форми и подъ нови условия. Вѣкътъ, въ който живѣемъ е етиченъ вѣкъ. Етични идеи се дълбоко разискватъ. Нови теории се постоянно явяватъ. Старитѣ етични идеи, ако не сж

отхвърлени, поне сж видоизмѣнени, и дори въпроситѣ за право и криво възприематъ ново значение. Той ще се справя и съ великитѣ проблеми свързани съ обикновения животъ на хората. Всѣки вѣкъ има толкова много страни, че едва ли могатъ да се схванатъ сложноститѣ на човѣшкия животъ. Великиятъ свѣтъ, въ който живѣемъ има въ себе си много малки свѣтове, всѣки съ собствения си животъ и собствениѣ си особености.

(Слѣдва)

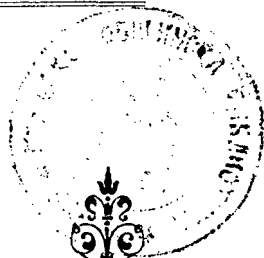
„И азъ, братия, когато дойдохъ при васъ, дойдохъ не съ прѣвъзходството въ слово или въ мѣдростъ, за да възвѣстясвидѣтелството Божие; защото рѣшилъ бѣхъ да не зная между пасъ друго, освѣнъ Исуса Христа и Него разпятъ. И азъ при васъ бѣхъ немощентъ, въ страхъ и голѣмо треперане; и словото ми и проповѣдта ми не биваха съ думи убѣдителни отъ човѣческа мѣдростъ, но съ доказателство отъ Духъ и отъ сила. За да бжде върването ви не чрѣзъ човѣшка мѣдростъ, но чрѣзъ сила Божия. А говоримъ мѣдростта между този вѣкъ, които прѣминуваатъ; но говоримъ въ тайна прѣмъмѣдростъ Божия, скритата, която Богъ отъ прѣди вѣковетѣ е прѣдопрѣдилъ за наша слава; която никой отъ господаритѣ на този вѣкъ не е позналъ; защото, асо биха познали, не биха разпѣли Господа на славата. Но споредъ както е писано: „Око не е видѣло, и ухо не е чуло, и на човѣкъ на сърцето не е дохождало това, което е приготвилъ Богъ за тѣзи, които Го любятъ. А намъ Богъ откри това чрѣзъ Своя Духъ“

(I Кор. 2; 1—10)

ЗА

СЕМЕЙСТВОТО.

Момичето, което се намира се на друго място.

„Ако очаквате да имате приятно време по-добър да зачеркнете Лауриновото име от списъка. Тя е момиче, което се намира се на друго място, и вие трябва да знаете от опит колко трудно е да се върши работа с такова момиче“.

Богатата и добродушна, Г-жа Марсден погледна с удивление на говорителката, защото тя бързаша да включи красивата, възтържена Лаура в групата млади, които щяха да бждат нейни гости в разходката с нейната яхта.

„Какво искате да кажете с момиче което се намира се на друго място“, понатай.

„Момиче, което никога не се удовлетва в сегашното, но се връща назад на други места, други хора, други времена“, отговори приятелката ѝ.

Тогаз, навърно, вие криво сждите за Лаура“, извика Г-жа Марсден, „Аз съм я виждала само няколко пъти, наистина, но всеки път ми е правила впечатление способността ѝ за наслаждение. Тя като че е използвала всичко удоволствие, що е виждала, даровитите другарки, що е имала, в приятното време, що се прѣкарала заедно, сж ѝ доставили голѣма наслада. Ми се струва, че тя ми каза, какво сегашното ѝ положение като помощница въ художественото училище не ѝ се нравило, и че би ѝ било много приятно да земе кратък отпуск“.

„Но вие поддържате моята страна“, отвърна приятелката ѝ. „Настроението на Лаура към сегашната ѝ обстановка

е типично за общото ѝ настроение към живота. Едното нѣщо, на което можете да разчитаме е, че тя никога нѣма да е доволна от сегашното си положение. Една много-измѣчена артистка нейна приятелка ведѣжж ми я описа като студия по перспективата. Ней е най-приятно да гледа назад, и тя притежава прѣвзходната черта да помни само приятните нѣща, що сж се случила; но уви! сегашното нѣма омая за нея. Миналото лѣто, въ време на една рисувална обиколка въ Холандия сж приятелката, за която говорихъ, тя паправила всичките си другарки мизерни сж своите оплаквания. Види се, от нейните разкази, че класътъ от миналата година, който се събралъ въ крайцето на английските езера, билъ дѣйствително идеално събрание. Картинни сцени всекога очаквали да бждат нарисувани, учителите били по-способни, и студентите били изтънчени и добри, и никакви мъчнотии нѣмало по отношение на езика и на храната“.

„Но тъкмо за тази рисувална обиколка тя говори тъй възтържено“, прѣкъсна Г-жа Марсден. „Тя описа жалките, веселите градини сж лалетата, и странните но здрави селяни сж своите от кучета теглени колички, догдето ми се поиска и азъ да ги погледамъ?“

„Сѣ пакъ, както виждате, прѣзъ всяко време когато е била въ Холандия, тя е копнеела да бжде въ Англия“, доидѣ готовиятъ отговоръ, „а само когато оби-

колката била въ перспектива, тя стана, това що безсмыслино е сега, радостъ за паметта ѝ, или като говорил истината, за въображението ѝ, Нито ме трогватъ пламеннитѣ ѝ описания за русуваата ѝ обиколка въ Англия, защото азъ бѣхъ нейна другарка прѣзъ по-голѣмата частъ на онова врѣме, и тя никога не прѣстана да скърби за дѣто напуснала хубавата Америка, дѣто всѣкога грѣе слънцето, за мъгливата, дъждовита Англия“.

„Тогазъ, разбира се. трѣбва да я напусна“ въздѣхна Г-жа Марсденъ, като противъ волята си зачеркна името ѝ отъ листата. „Първата ми грижа трѣбва да е да усигуря хармония въ моята дружина, и колкото и да ми е приятно да се загнѣзди и моята разходка съ яхтата въ хубавитѣ Лаурини перспективи, убѣдена съмъ че въ тази разходка нѣма мѣсто за момиче, което се намира сѣ на друго мѣсто“ Изъ Youttis Worth'.

ЗА ЕПВОРТСКИТѢ

ДРУЖИНИ.

Поддържайте високо мѣрило.

Трѣба да се схване добръ отъ всички наши младежи, че членство въ една Епвортска Дружина не допуща общение съ какво да е зло. Носенето знака на Епвортския Сюзъ значи, какво носителтъ се е свързалъ съ Исуса Христа, и че е противенъ на всичкитѣ зли нѣща на свѣтския животъ.

Ако единъ младежъ посѣщава кръчми; ако играе на комаръ, пие и пуши, или прави какво да е нѣщо противно на правилата и духа на Епвортския Сюзъ, той се отрича отъ принципитѣ на Сюза, измѣнява на Господаря си, разрушава силата си за правда.

Носете знака на Епвортския Сюзъ, но го носете достойно. Да почитате този знакъ значи себе си да почитате, да го безвестите значи да безчестите Сюза и себе си и това никой младежъ, никоя дѣвица не трѣба да прави.

Единъ отъ най-важнитѣ въпроси е: Какъ да поддържаме високото си мѣрило за живѣяне, когато на всѣкадѣ около насъ множеството слѣдва по-долно мѣрило? Що трѣбва да прави младежтъ, когато узнае, че идеалитѣ на общественъ животъ

сж по-долни отъ онѣзи на Епвортския Сюзъ?

Понѣкога тѣй слѣдва правилото на Лордъ Честерфилда: „Не се старайте да давате тонъ на обществото, но земете тона отъ обществото, въ което се намирате“. И тѣй той трѣгва съ множеството, и вмѣсто да разпространява възгледи за по-високи идеали, той се приравнява съ тѣзи около него. Той не поддържа високото мѣрило на Епвортския Сюзъ.

Ала привилегия на всѣки членъ на Епвортския Сюзъ е да държи прѣдъ себе си по-високо мѣрило отколкото онова, коеао се постига съ правилото на Лордъ Честерфилда. И привилегия на всѣки членъ е да живѣе на по-високо равнище отъ онова на мнозинството около него.

* *

Дѣятелността на Епвортския Сюзъ се поддържа отъ единицитѣ, не отъ масата. Вѣрността на индивида поддържа организационната ефикасность.

* *

„Работата на Епвортския Сюзъ е много голѣма за да може да се повлияе отъ това, що сторя или не сторя.“ Не

е тъй, работата на Епвортския Съюз е таква, каквато е тъкмо поради такива люде, каквито сте вие. Вие сте неговата сила или неговата слабост.

* *

Нѣкои намиратъ вина на Епвортския Съюзъ. Тѣ се оплакватъ, че не се ползватъ много отъ него. И не е чудно. Тѣ не влагатъ много въ него. Въ търговия, който вложи най-голямъ капиталъ обикновено добива и най-голыми дивиденди. Ужиятъ принципъ се прилага и въ живота на Съюза.

* *

Епвортскиятъ Съюзъ може да стори много за подигане мѣрило на благоговѣнието, като се настоява да се поддържатъ навици и настроения на прѣданостъ къмъ събранието, което специално отличава Съюза. Молитвеното събрание може да бѣде сериозно и благоговейно безъ да е досадително. И трѣба да е сериозно и благоговейно, инѣкъ то не е въ истинския смисълъ молитвено събрание.

Младешки Християнски Гласъ

Януарий, 1908 год.

Издава Варненската Епвортска Дружина.

Приятно ни е да отбѣлѣжемъ появата на горния листъ отъ 8 стр., Които ще служи за напредъ като специаленъ органъ на *дружинитѣ на Епвортские Съюзи* въ България. Тѣзи дружини не които девизътъ е; „Гледай на горѣ—възвисявай се“ имашъ за цѣль „да развиятъ интелигентна и дѣятелна набожностъ въ младитѣ членове и приятели на църквата, да имъ помагатъ въ придобиване сърдечна чистота и постоянно нарастване въ благодать и да ги приучатъ къмъ дѣла на милостъ и спомогане.“

Слѣдъ вдъхновителната уводна статия; „*Какъ просвѣта*“ и стихотворението:

„*Парода Боже избави*“. много добро впечатление ни направи: „*Апелъ къмъ гражданитѣ*“, отъ който правимъ слѣдната извадка: „Бащи, не забравяйте, че вие сте виновницитѣ на настоящето поколение; не забравяйте, че вие сте отговорни за материалното положение на членоветѣ отъ семействата си, за това вразумете се и не посѣщавайте бирариитѣ, кръчматѣ, тунелитѣ, шантанитѣ, домоветѣ на търпимостта и др., защото тѣ не даватъ материалното положение, но го отнематъ и защото тѣ сж най-прѣкиятъ пътъ къмъ опростяването и смъртта. Не забравяйте, че вие сте отговорни прѣдъ Бога и съвѣстѣта си за наднатитѣ ви жени и дѣца вслѣствие мизерность.“

„Майки, не забравяйте, че отъ васъ се изисква солидно възпитание и характеръ на дѣцата си . . . Нѣма нищо по-леко отъ това, да се познае характера на една майка, по обноскитѣ и вида на дадено дѣте. Винаги внимавайте!“

„Учителю, отъ васъ се изисква да изучите младитѣ души и да употребите срдѣства, за да затхните лошитѣ врождени качества и способствувате за развитието на добритѣ . . .“

„Родители и възпитатели, вашата послѣдняя молба къмъ васъ е: запазете себе си отъ поквара и дайте най-хубавото гражданство на бѣдашето, чрезъ вашитѣ дѣца и ученици

„Младежи, избирайте правия пътъ и се старайте да станете твърди като гранитъ и ясни като слънцето, и способствувайте на човѣшкия напредѣкъ.“

Слѣдъ туй слѣдва добръ набранъ и крайно поучителенъ материалъ за Епвортскитѣ Дружини. Ние похваляваме благородната инициатива на Варненската дружина съ издаването на горния листъ, който заслужава възтържуната поддръжка на всичкитѣ членове на нашитѣ Епвортски Дружини.

Вредни ли сж алкохолнитѣ пития.

На този въпросъ се даватъ два отговора:

I. Пиячитѣ казватъ: Алкохолнитѣ пития подѣ разнитѣ названия: вино, ракия, ромъ, конякъ, абсентъ, амеръ, бира и пр. сж твърдѣ приятни за употрѣба пития.

Ето какви сж споредѣ пиячитѣ и ползитѣ отъ спиртнитѣ пития:

1. Тѣ правятъ бѣднитѣ богати, проститѣ учени, низкитѣ голѣмци, слѣпитѣ да видятъ, хромитѣ да скачатъ, страхливитѣ дързостни герои, непрѣдприемчивитѣ рѣшителни, намръщенитѣ засмѣни. Правятъ мнозина да забравятъ домашнитѣ си главоболия, или загубитѣ и несполукитѣ си въ търговия и въ разни прѣдприятия.

2. Тѣ сж голѣмо благословение за чловѣчеството, защото даватъ прѣпитание на милиони чловѣци: лозари, фабриканти, крѣчмари, работници и слуги. Дава още добри заплати на цѣлъ персоналъ чиновници, акцизни, стражари и пр.

3. Тѣ даватъ на държавата огроменъ приходъ съ много милиона лева. Държавата съ тѣзи пари купува пушки, топове, флота и пр.

4. Съ спиртнитѣ пития се води една огромна търговия съ милиарди левове; но може и по суша на всѣкъ по лицето на земята.

5. Тѣхъ ги пиятъ: управители, началници, адвокати, народни прѣдставители, министри, князе, царе, доктори, учители, свещеници, владици, ексархи, патриарси, кердинали и папи.

6. Тѣ сж освещаватъ за причастие.

При все това признаваме, че спиртнитѣ пития сж голѣмо зло за чловѣчеството, безъ спиртни пития свѣтътъ може да мине.

II. Въздържателитѣ, на въпроса: вредни ли сж алкохолнитѣ пития, даватъ слѣднитѣ отговори:

Всички спиртни алкохолни пития съдържатъ малко или много отрова, размѣсена съ вода или други примѣси. Пияницитѣ, ако и да ги наричатъ „приятни пития“ и полезни за чловѣчеството, ние, обаче, ще докажемъ съ много свидѣтели, че употреблението на алкохолнитѣ пития е нещастие за чловѣчеството. Ное, който първъ се опи, стана срамъ и позоръ на дома си. А отъ тогава и до сега алкохолнитѣ пития сж опропустили милиони чловѣци прѣзъ вѣковетѣ. Барута, динамита, пушкитѣ и топовитѣ употребявани въ войнитѣ, заедно съ чумата и холерата сж проклетия за чловѣчеството, ала алкохолтъ е по голѣмо зло отъ всичкитѣ зети заедно.

Алкохолтъ като отрова причинява голѣми врѣди на чловѣческото тѣло. Ето нѣкои отъ злитѣ послѣдствия на неговото употребление като питие.

1. Влиянието на алкохола върху тѣлото.

Д-ръ Бунге, отъ Базелъ Швейцария, казва: „Пиенето на тази отрова дѣйствува вредносно на цѣлия чловѣчески организмъ. Той поврежда тѣлесната система: стомаха, червата, нервитѣ, мишцитѣ, мозъка, очитѣ, грѣклавя, парализирва езика, осезанието, обонянието, вкуса, отравя и поврежда хранителната житкостъ. Изгаря бѣлитѣ дробове и прѣдразполага на разни болѣсти, които Д-ръ Бунге изрежда като: туреркулоза, катаръ, нефритъ, артерисклероза, склероза на черния дробъ, затлъстяване: апоплексия,

епилентика, и много други нервни болѣсти отъ най-слабиятъ до най-силниятъ имъ видъ“.

2. Д-ръ Бунге свидѣтелствува още, че алкохолътъ дѣйствува най-гибелно не само на тѣлото, но и на ума, разсъдѣка и душата. Той прави лични наблюденія отъ които отерилъ, че 40—50 % отъ малодушнитѣ и лудитѣ се дължи на алкохолътъ. „А най-страшното е“, казва той, „че този порокъ става болестъ, която се прѣдава наследствено и се увеличава и потомството а най-послѣ унижава родоветѣ.“

Ето що казва една официална английска статистика:

Англия въ 1852 г. имала въ държавата 21,257 души луди. 11 на 10 хил. души, въ 1860 г. 36,672, 18 на 10 хиляди души. въ 1905 г. 119,829 35 на 10 хиляди души.

Ако въ половинъ столѣтие число то на лудитѣ се е по-вече отъ утроило, какво ще бѣде слѣдъ нѣколко вѣка? А всички тѣзи увеличения се отдаватъ по-вечето на алкохолътъ.

3. Алкохолътъ отнема стотини хиляди и милиони декари земя, която може да се посѣе съ жито, ржжъ, ечмикъ, малини, картофи и други хранителни продукти, полезни за чловѣка, а се сади съ лозя да произвежда отровната течностъ, за погубване на чловѣцитѣ: тѣломъ, умомъ и духомъ, и при това се изхабяватъ и милиони килограми храни за тѣзи цѣль.

4. Пиенето на алкохолни пития изхабява здравитѣ физически и умствени сили на чловѣцитѣ, назначени отъ Създателя за работа тѣлесна и умствена, прави ги неспособни, лѣнивци, неджгави, негодни за никоя работа, и тѣ ставатъ товаръ на обществото.

5. Алкохолътъ убива умътъ, помрачава рязума, затѣпява съвѣсть-

та и разсъдѣка. Чловѣцитѣ придобиватъ ненаситна жажда за него. Тѣ продължаватъ да пиятъ, до тогава, догдѣто оставятъ на страна учение, занаятъ, търговия, домъ и всичко. Пропиватъ въ крѣчмата, която може да се нарѣче вертепъ разбойнически: стока, пари, кѣщи, дюкени, ниви, лозя, дрехи, котли, черги, дюшеци отъ подъ дѣцата и най-послѣдния юрганъ, съ когото сж се покривали.

Алкохолътъ затѣпява учения, унижава почетния и високостоящия. Той прави трудолюбивия ленивъ, заможня просекъ. Той прѣсобрѣща роскошнитѣ дрехи на богатия въ дрипи, палата на сламена колиба, хубавитѣ ястия на сухи кори хлѣбъ, изпросена съ сълзи, хубавата и невинна мома развалена и унижена тваръ. Той прави червеното, веселото и почтенно лице на съпругата мършаво и блѣдо. Господарката той прави чужда слугиня, перачка или мазачка, а милитѣ ѝ дѣца чужди слуги.

6. Алкохолътъ въ крѣчмата е тайната дяволска машина, която фабрикува: слѣпи, хроми сакати и неджгави за сиропиталища; болни, ранени и полюбени за болницитѣ. Да, тамъ се фабрикуватъ: крадци, разбойници, убийци, комарджии, джепчи, пиянкаджии, развратници и много други низки твари, съ които се пълнятъ затворитѣ. Алкохолътъ е, до голѣма степенъ, причината на многото злоупотрѣбления между нашитѣ чоновници недоволни отъ платата що получаватъ отъ народа; защото не могатъ по-вече да пиянствуватъ по бирариитѣ и крѣчмитѣ. Той приготвя младитѣ отъ двата пола за шантанитѣ и публичнитѣ домове, и незаконно родени дѣца за клиникитѣ и сиропиталищата.

7. Не е чудно, че имаме отъ година на година по тежки бюджети.

Защото да се пази реда въ такава общество, надѣхано отъ демонътъ „алкохолъ“, както Гадаринскитѣ животни отъ злитѣ духове, необходимо е да има по-вече стражари. войска, пушки топове, барутъ и динамитъ. Но това става съ пари, понеже австрийци и френци не даватъ съ пѣсень. Алкохолътъ е позоръ за цивилизацията и прогреса на 20-й вѣкъ, срамъ за християнското име на свѣта.

О! ако можехме да съберемъ всичкитѣ убити и погубени отъ алкохола отъ врѣмето на Ноя до сега, тѣ щѣха да съставятъ една такава огромна армия, щото би напълнила цѣла България като мрави.

И ако всички извикаха изъ едно гърло къмъ Бога и правосъдието за отмъщение противъ крѣчмитѣ и фабрикантитѣ на спиртни пития, гласътъ имъ щѣше да стане такава стихия, каквато нашата земя никогата не е виждала.

Такива сж ужаснитѣ и гибелни послѣдствия отъ човѣчески заблуждения по употреблението на алкохолни пития.

Прочее, нека всички молимъ Богу, щото да дойде по скоро врѣмето, когато цѣлиятъ свѣтъ ще извика: „махнете алкохолътъ отъ земята, отървете човѣчеството отъ него“, и тогавъ ще настане щастие и благоденствие въ народитѣ.

Ив. Тодоровъ.

Що е въздържателното дѣло?

Понеже мнозина питатъ: що е въздържателното дѣло и каква е цѣльта му, за това и ние даваме слѣдния кратъкъ отговоръ:

Въздържанието е едно доброволно и разумно рѣшение отъ страна на благородни и интелигентни човѣ-

ци отъ двата пола, които сж проучили дълбоко вредитѣ ось алкохолътъ и тютюнътъ и сж зели мъдрото рѣшение въ интереса на Бога, домътъ и отечеството си, да не пушатъ тютюна и да не пиятъ алкохолнитѣ и да убѣждаватъ всички човѣци да сторятъ това. Защото алкохолътъ съсипва народи и общества тѣлесно, умствено и душевно; той е изпратилъ и изпраца прѣждевременно въ гробищата милиони и милиони млади сили, като ги е лишилъ отъ земно благоденствие и вѣчно блаженство горѣ на небето.

Въздържанието е доброволно опълчение отъ милиони души. Въздържателитѣ сж най разумната и благородна частъ отъ обществата и народитѣ по цѣлото земно кълбо, които сж се запазили или спасили отъ ужасната отровна сила на демонътъ „алкохолъ“.

Въздържателитѣ сж трудолюбиви, честни и вѣрни човѣци, които искатъ да живѣятъ миренъ, тихъ и спокоеиъ животъ—тукъ на земята, и да се приготвятъ за вѣчността горѣ въ небето.

Увѣрени, че до когато се употребява алкохолъ на земята, не ще да могатъ да иматъ миръ, тѣ сж се зарѣкли да воюватъ, въоружени съ мечътъ и духътъ, който е словото Божие, и никогата да не си починатъ, догдѣто не унищожатъ и най-послѣдната крѣчма и фабрика за спиртъ отъ лицето на земята и освободятъ своитѣ братия и сестри, които сж хванати въ студениѣ и смъртоносни прѣгрѣдки на „алкохолътъ“. Да, нѣма да си починатъ догдѣто не освободятъ свѣта отъ него, и не настане истинско благоденствие между народитѣ, когато царството Божие ще дойде тука на земята, както е горѣ на небето, и когато ще се изпълнятъ думитѣ

на ангелската пѣсень: „Слава во вишнихъ Богу, на земята миръ и въ чловѣцитѣ благоволение“. Тѣзи читатели, сж отговаритѣ на въпроса: що е въздържателното дѣло. Всички които обичатъ Бога, домътъ и отечеството, най сърдечно се умоляватъ да се присѣдинятъ къмъ поборниците на това благородно дѣло, та да се ускори поражението на врага, да се освободи чловѣ-

чеството и да настане траенъ миръ и благоденствие на нашата добра земя, тѣй пълна съ благословения. Напрѣдъ, прочее, всички разумни чловѣци въ борбата противъ демонътъ „алкохолъ“. Богъ е съ насъ и ний скоро ще побѣдимъ; пакъ казвамъ „напрѣдъ“.

Ив. Тодоровъ.

В. Л. Уайткинсонъ.

Грѣхътъ въ видѣлината на модерната мисълъ.

Науката е заставена да се справи съ факта, че всѣки животински и растителенъ животъ не се явява първоначално въ нѣколко несъвършени видове, но споредъ И. В. Досонъ, той често се явява въ твърди съвършени и специализирани форми. Ако това се докажеше и приемеше дори въ единъ случай, то появяването на човѣка като съвършено сжщество, не би могло да се осжди като ненаучно. На този пунктъ не се наблѣга по-нататъкъ отъ всеобщо приетия законъ, какво принципътъ на израждането е тѣй добръ установенъ както и принципътъ на развитието. Пакъ и въ това тълкувание законитѣ на битието, науката е оставила доволно мѣсто за богословското обяснение на грѣхопадането. Науката е много наблѣгала на израждането, реакциитѣ, прѣвръщанията, атрофиитѣ и изгасванията. Не е противно на науката да се твърди, че човѣкъ най-първо се явилъ като съвършенъ специализиранъ видъ и подъ закона на

израждането, както се той обяснява отъ естественици, и изгубилъ своитѣ висши качества и се лишилъ отъ духовната си слава.

Ако напротивъ, по-общеприетото мнѣние на модерната наука, какво ние сме се издигнали отъ животински условия и грѣхътъ е прѣживяването на животински импулси, то грѣхътъ си остава грѣхъ и съ него трѣба да разчитаме независима отъ негова произходъ. Въпросътъ е дали трѣба провѣрителниятъ възгледъ да се дискредитира или да си останн валиденъ. Не се отрича дѣйствителността, самата природа, дѣйстващата сила на злото. Откровението, модерната мисълъ допуска ужасния фактъ на грѣха и не е въвела свѣта въ заблуждение по отношение къмъ този фаталенъ фактъ. Че злокобенъ елементъ дѣйствува въ свѣта това трѣба да допусне и допуска най-радикалниятъ рационализъмъ; ала измамливостта на прородата озадачава научнитѣ мжже. Строгитѣ деисти, които се

появили прѣдъ модерната наука, пристрували се, че не виждали зло въ свѣта. Сектантитѣ които изповѣдватъ така нарѣчената „християнска наука“, което е въ сжщностъ окончателниятъ продуктъ на рационалния деизмъ и изродената теософия не виждатъ зло. Повърхносната модерна теология, която като сѣверния китъ живѣе чрѣзъ обирание пѣната по повърхността на цѣлия сѣверенъ океанъ, не успѣва да разбере тъмната енигма на свѣта, ала честнитѣ научни мжже виждатъ слѣди отъ грѣха въ трѣвицата, полското цвѣте, разкривенитѣ и забъркани факти втѣлесени въ горскитѣ дървета. Тѣзи нѣща сж откровеностѣта на злото, на самолюбието, на хитростѣта и на ненавистѣта. Сжщото нѣщо е ужасно истина и за животнитѣ. Слѣпиятъ глупецъ не вижда тѣзи нѣща, ала строгото, студено, сиво око на науката ги вижда. Всѣкакъвъ видъ прѣстѣпление се намира и между животнитѣ, коне, кучета, слонове, маймуни, папагалитѣ, сж самолюбиви, жестоки, ревниви, злобни и крадливи.

Модерната мисль признава не само факта на злото, но и всецѣлото разстлѣние на човѣшкото естество. Модерниятъ рационализъмъ е гледалъ по всѣки начинъ да дискредитира това учение. Рационалистътъ прилѣжно се е старалъ да учи, че човѣшкото естество е въ послѣдния принципъ двойствено, и състои отъ смѣсъ отъ добро и зло; ала по-виспата, по-истинна психология открива, че човѣкъ, въ послѣдния анализъ, е единиченъ принципъ. Ако човѣкъ има проказа, той е прокаженъ. Грѣхътъ не засѣга само една частъ. Кражбата може да

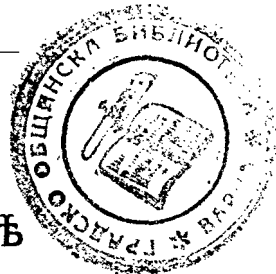
е дѣло на ржката, ала цѣлиятъ човѣкъ е крадецъ, макаръ само хитритѣ прѣсти да сж извършили кражбата. Човѣкъ въ цѣлостѣта си е грѣшенъ. Всецѣлото разстлѣние само приема единството на човѣшкия характеръ. Сжщата ржка, що прави зло, може да прави и добро. Човѣшкото естество е дѣйствително добро и зло въ смѣшение, ала принципътъ на злото разстлѣва доброто. Принципътъ, що опрѣдѣля характера, както се отерива или въ изкуството, въ литературата и въ философията, е зло. Доброто и злото сжществуватъ съвмѣстно; ала не важи, колко много е доброто или колко малко злото въ смѣстѣта, злото опрѣдѣля положението на характера. Фалософски както и богословски или психологически присжствието на зло прави базата на живота съвсѣмъ зла. Единството на личностѣта е прѣдставена въ акта на грѣха, ала извършенъ грѣхъ не може да се изцѣри или унищожи съ добро дѣло. Цѣпнатата нога на една картина, колкото сладко и хубаво да е лицето, прави характера дяволски. Принципътъ на злото опрѣдѣля моралното положение на личностѣта.

И тѣй излиза, че въ тѣзи дни на прогресъ истинската наука намира психологическитѣ факти, биологическитѣ факти и философскитѣ данни, намира мѣсто не само за злото, но и за учението за всецѣлото разстлѣние. Науката намира че естествениятъ човѣкъ е плътски човѣкъ, единъ видъ горила. Присжствието на зло въ човѣка не се отрича. Ако човѣкъ оригинално е билъ съвършенъ, което не може да отрѣче науката, понеже науката

твърди, че се намиратъ съвършени животински и растителни видове, тогазъ законътъ за извърщането и реакцията обяснява грѣхопадането и изражданието на расата. Павелъ намѣрилъ, че всички човѣци сѣ подъ грѣхъ. Науката намира сѣщото нѣщо. Науката учи за наслѣдствеността. Павелъ ни казва, че въ Адама всички умиратъ. Злобното и злото въ човѣшкото естество е всеобщо. Най-оборитъ хора намиратъ слѣдъ като изпитатъ сърцата си, че тѣ далечъ не сѣ съвършени. Ученикътъ ни казва, че Шекспиръ

Карлъ Хуртигъ

не писалъ отдаванитъ нему драми, но друлъ човѣкъ съ сѣщото име. Той и съ повѣстѣта на книгата Битие. Адамъ и градината сѣ били отхвърлени, но другъ нѣкой си билъ първиятъ човѣкъ и отговарялъ на условията. Грѣхътъ е общеприетъ фактъ. Неговото абсолютно и радикално дѣйствие върху човѣшкия характеръ се допуска. Модерната мисль приема сѣщественото учение за грѣха.

Какъ да посрѣщаме днешнитѣ социални прѣоблеми.*)

Велики въпроси вълнуватъ нашитѣ хора въ този вѣкъ, и мощна е силата, що лежи, гѣй да се каже, задъ тѣзи въпроси, що имъ дава животъ и застава всѣки родъ да ги разгледва.

Тѣ могатъ да се държатъ на заденъ планъ и дори да останатъ незабѣлѣзани за малко врѣме, ала като вълнитѣ на морския брѣгъ, тѣ не могатъ да умратъ. Тѣ пакъ се подигатъ, щомъ подухне вѣтрътъ и тѣ продължаватъ, догдѣто получатъ удовлетворителенъ отговоръ и пълно разрѣшение.

Сѣщото нѣщо може да се каже за мощното и обновително социално движение, отъ което е проникналъ сегашниятъ вѣкъ. Това не е вчерашно движение, то датува отъ прѣди много столѣтия, и неоднократно е било защищавано отъ нѣкои велики мъже. Нека спомена

само единъ примѣръ. Когато мислилъ за недостатѣцитѣ на социалната економия, и за нуждата отъ коренно преобразуване Платонъ рѣшилъ да напише своята бѣлѣжита книга върху „Държавата“, въ която той изложилъ своитѣ планове за истинска комунална социална економия.

Християнството не разбира криво нито стои далечъ отъ това движение, защото то е и социално и лична религия; религия за този свѣтъ както и за идеция. И спорѣдъ както животътъ се поставя въ нови и по богати форми, когато стане по-дълбокъ и по-широкъ, и въ християнството може да намѣри човѣкъ постоянно упражнение на сили, и по-симпатично възприема-

*) Рефератъ, четенъ въ третия Методически конгресъ, държанъ въ Копенхагенъ отъ 4—8 Септември 1907 г.

не на най дълбокитѣ нужди на вѣка. Християнството и социалното движение не трѣба никога да се изолирватъ едно отъ друго. Всѣко опитване или наклоностъ къмъ това може да докара печални послѣдствия; фактъ, що историята ясно показва. Тамъ дѣто владѣющата църква е показвала не само индиферентностъ, но и вражда къмъ социалното движение и го е осжждала като противохристиянско, послѣдствията могатъ да се видятъ въ враждата къмъ религията отъ страна на днешния работникъ. Това що би могло да е благословение за народа е станало за него бичъ и печаленъ изпитъ за всички нации.

За това отъ по голѣма важностъ е отъ всѣки другъ пътъ, въ тази въ много отношения добръ развитъ вѣкъ, да разгледаме настроението на християнството къмъ социалното движение.

Моятъ прѣдметъ се раздѣля на двѣ части както слѣдва:

I. Социалнитѣ проблеми на нашия вѣкъ.

II. Какъ могатъ да бждатъ тѣ посрѣщнати.

Социалнитѣ проблеми на нашия вѣкъ сж се появили въ слѣднитѣ движения, които ще спомена, ако и да мога да говоря само за първото.

1. Работнишкото движение, или социализмъ.

2. Въздържателното движение.

3. Движението въ полза на социална чистота.

4. Движението въ полза на мира.

Всички тѣзи движения иматъ право да съществуватъ; тѣ сж отъ християнски характеръ, и се подкрѣпватъ отъ вѣчнитѣ писания.

Първото движение — работниш-

кото — може да се нарѣче злободневниятъ въпросъ. То се навсѣкадѣ и отъ всѣкого разисква на улицата, по дюгени, въ работилницата, въ фабриката, въ кухнята, на писалището, и въ обществени зали, хората говорятъ отъ разни съображения върху социализма. По този начинъ, съ истичането навѣрно мето, социализмътъ е привлѣкълъ голѣми множества, до като е станалъ мощна сила между низшитѣ класи, които не могатъ сега да бждатъ отстранени като нѣщо съ което нѣма нужда да разчитатъ хората, дори и да би искали да сторятъ това.

Социализмътъ се е родилъ и порастналъ главно между тѣй нарѣченитѣ ниши класи, и на врѣмето не е произлѣзълъ отъ народната фантазия. Въ сегашното си положение социализмътъ е народниятъ отговоръ на вѣковния гнетъ, и на злоупотрѣбата съ властта, що сж упражнявали по влиятелнитѣ класи. Богатитѣ класи забравили божественитѣ заповѣди: „Да любите ближния си като себе си“, и „каквото искате да правятъ човѣцитѣ вамъ, правете и вие тѣмъ“. Прѣзъ вѣковетѣ, правата на човѣчеството сж били тжпкани, и понятието имъ за стойността на човѣшки същества е било извратено. Властующитѣ понѣкога сж цѣнели слугитѣ си по-малко отъ домашнитѣ си животни, или пъкъ сж ги считали за създания, надъ които сж имали всѣко право да упражняватъ, каквато властъ сж искали.

Социализмътъ е дошелъ да прѣмахне тази неправда, и въ това отношение има право на своитѣ претенции.

Ако човѣкъ само се поразмисли върху обстоятелствата на работнитѣ класи, той дохожда до сжщитѣ заключения. Нуждитѣ на тѣзи не сж по никой начинъ. незначителни; но азъ не мисля да ви ги разказвамъ, бидейки увѣренъ че вие ги добръ познавате. Позвовете ми само да прѣдставя нѣкои чѣрти. и да направя нѣкои сравнения.

Кой отъ васъ не е чувалъ или челъ нѣща за жилищата на работнитѣ класи. Кой не знае за натѣпкани стаи пълни съ опасности за здравието и морала на обитателитѣ имъ? Особено е такъвъ случаятъ въ голѣмитѣ градове. Не е необикновено нѣщо сѣмейството на единъ работникъ да зема подъ наемъ една стая и кухня и слѣдъ туй да земе и двама и дори трима дори квартиранти. Още по по-злѣ е, когато всички сж принудени да се трупатъ въ една стая. Прѣди нѣколко години, когато бѣхъ пасторъ въ Стокхолмъ, случи се слѣдната случка въ едно събрание, що добри хора бѣха наредили въ южната частъ на шведската столица. Събранието бѣше за дѣца, и слѣдъ една закуска, на всѣко дѣте се подари по една библейска картина. Говорителътъ тогазъ каза на дѣцата да окачатъ картинитѣ си на стѣната, като отидатъ у дома си. Когато прие картината си, едно отъ малкитѣ момичета каза: „Но азъ не мога да окача моята на стѣната“.

„Що каза ти? не можешъ ли да я окачишъ? защо не?

„Защото нѣмаме стѣна.“

„Нѣмате ли стѣна? какво значи това?

„Не, нѣмаме стѣна. Ние сме петъ семейства въ сжщата стая, и всичкитѣ други иматъ за себе си стѣна, но ние, които живѣемъ въ срѣдата, нѣмаме стѣна.“

Най-лошото отъ всичко е, че такова случаи никакъ не сж рѣдки.

Напротивъ, въ голѣми градове, между работнитѣ класи, обикновено нѣащо е, отъ шестъ до осемъ души де живѣятъ въ сжщата стая, която с, употребява за кухня, работна стая, трапезария, спалня, гостна стая, всичко въ едно.

Кой отъ насъ, свикналъ на по-добро нѣщо, би се задоволилъ съ храната на работника? Кой би носилъ дрехи като неговитѣ, и би се задоволилъ съ неговитѣ забавления?

Едно сравнение между работника и онѣзи, които социално занимаватъ по-добро положение, ще ни даде негли най-добро понятие за положението на работнитѣ класи. Работникътъ живѣе въ отдѣленъ кварталъ, или въ задни дворове, или на краищата на града; богатитѣ живѣятъ въ удобно мобилирани апартаменти, и въ собствени къщи. Богатитѣ посѣщаватъ най-добритѣ ресторани, работникътъ посѣщава ханчето или кръжмата. Богатитѣ ходятъ на театри, концерти, бани и водолечебници; работникътъ трѣба или да стои у дома си, или пъкъ да се задоволява съ по-скромни удоволствия. Освѣнтъ всичко това, той трѣба да работи цѣла година, безъ да има нѣкога случай да си почива добръ отъ работата си.

При тѣзи обстоятелства дохожда и постоянния страхъ да не би да остане кжсо или дълго врѣме безъ работа; фактъ, който сѣ трѣба да се има прѣдъ видъ, иоради зависимостъта на работника отъ продуктитѣ на господаритѣ.

Вѣковната неправда, социалната зависимостъ и несигурностъта на работа може би обясняватъ недождството на работнитѣ класи и сжщеврѣменно провѣржаватъ претенциитѣ на социализма.

Ние не постжпваме справедливо, ако отричаме че социализмътъ има свои добри качества. Истинскиятъ,

оригиналниятъ социализмъ притежава голѣми достойнства, които не трѣба да прѣзираме, ала по единъ мъжественъ, смѣлъ и християнски начинъ да признаваме.

Що иска социализмътъ?

Той иска да се признае напълно стойността на всѣки човѣкъ, като човѣшко същество; той иска да подобри по всѣки начинъ състоянието на работнишките маси относно земнитѣ имъ нужди, и то не само въ финансово но и въ интелектуално, хигиенично и морално отношение. Той иска да постави по-голѣма властъ въ ръцѣтъ на простолуднето, тъй че да имъ даде случай да упражняватъ по-голѣмо влияние надъ своята участъ.

Относно това, социализмътъ прѣдвява справедливи претенции, достойни за нашето внимание и ни заставлява да го почитаме.

Ала на въпросътъ за настроението на социализмътъ къмъ религията и специално къмъ християнството, мнѣнията сѫ раздѣлени.

Самиятъ социализмъ е ималъ и своитѣ страстни защитници и свои силни противници на религията. Повечето отъ неговитѣ послѣдователи сѫ индиферентни, ако не враждебни къмъ християнството и заявяватъ, като германскиятъ Rich. Calwer „че религиозни възгледи нѣматъ нищо общо съ социалния въпросъ и тамъ дѣто религиозната вѣра, или религиозното общество се сблъсква съ социалистичното движение, противъ оная религия или онова общество трѣба да се отвори борба.“

За туй печалниятъ изгледъ на социализма е този, дѣто той поставя себе си далечъ отъ Христа, който е по сжзпоцѣнъ отъ всихко за всѣки вѣвянащъ. Именно поради туй ние не можемъ да прѣпорѣчимъ на своитѣ люде да се присѣдиняватъ съ

социалистическитѣ организации, както сж тѣ уредени въ днешно врѣме. При доброто въ социализма, има и недобро. Социализмътъ защищава въ практическия животъ такива учения, които не хармониратъ съ основнитѣ истини на Евангелието. Въ сжщото врѣме когато правимъ прилична оцѣнка на претенциитѣ на социализма и открито признаваме добритѣ му страни—сѣ пакъ не трѣба да напускаме борбата си противъ лошитѣ му страни — но трѣба да ги оборваме съ духовни срдѣства, съ части оружия — съ *Евангелието Исусъ Христово*, което е единичното срдѣство чрѣвъ което може да се избави народътъ отъ крайноститѣ на социализма: анархия и убийство. Евангелието е отъ което се нуждаятъ маситѣ.

(Слѣдва).

КНИЖНИЦА.

ИЗБОРЪТЪ НА МАРГАРИТА

отъ С. Дивалъ.

Прѣвела отъ френски

А. М. Цанова.

Тази е крайно поучителна книга, която ние най-хорещо прѣпорѣчваме на всички млади и отъ двата пола. Тя рисува по единъ увлекателенъ начинъ високия идеалъ, що всички млади трѣба да иматъ въ живота си — идеалъ, чието постигане изисква себестрицание и пълна прѣданостъ къмъ Бога.